

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Pregled raziskovanja varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji

URŠKA PIRNAT

ROK HACIN

GORAZD MEŠKO

Uvod

- Razumevanje pojma lokalna varnost – posledice virov ogrožanja se vedno kažejo na lokalni ravni.
- Zagotavljanje varnosti na lokalni ravni – preventivne dejavnosti.
- Zakonodajni okvir varnosti na lokalni ravni v Sloveniji (Ustava RS, 1991; Zakon o lokalni samoupravi, 2007; Zakon o občinskem redarstvu, 2007; Zakon o nalogah in pooblastilih policije, 2013; Zakon o organiziranosti in delu v policiji, 2013).
- Evropske smernice za zagotavljanje varnosti v lokalnih okoljih (Evropski forum za urbano varnost, Svet Evrope, Evropska listina o lokalni samoupravi).

Prvi raziskovalni projekti o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji

---

- Strah pred kriminaliteto, policijsko preventivno delo in javno mnenje o policiji (Meško in sodelavci, 2000).
- V skupnost usmerjeno policijsko delo: primerjava med mnenji policistov in prebivalcev (Pagon in Lobnikar, 2001a).
- V skupnost usmerjeno policijsko delo v mestu Ljubljana: Ugotavljanje potreb za ustanovitev mestne policije ali redefiniranje dela državne policije (Pagon in Lobnikar, 2001b).
- Študija o lokalnih preventivnih dejavnosti glede odzivanja na vsakodnevno nasilje v osmih evropskih državah (Butchart in sodelavci, 2004) in prevod Priročnika o preprečevanju kriminalitete v urbanih okoljih (Meško, 2004).
- Preučevanje vloge varnostnih (so)svetov pri zagotavljanju lokalne varnosti (Meško in Lobnikar, 2005).
- Opravljene prostorske porazdelitve kriminalitete v urbanih okoljih (Meško in sodelavci, 2003; Meško, Maver in Eman, 2010).

Vloga občutkov varnosti v lokalnih skupnostih

- Prvo merjenje občutkov varnosti pri prebivalcih izmerjeno v viktimizacijskih študijah (Pavlovič, 1993; 1999; Umek, 2004; SURS, 2009) – rezultati so pokazali, da se približno tretjina prebivalcev počuti ogroženih (bolj v urbanih okoljih ter bolj ogrožene se počutijo ženske).
- Vpeljava koncepta strahu pred kriminaliteto in potencialno viktimizacijo (Meško in Pavlovič, 1998) – vloga občutkov varnosti in značilnosti strahu pred kriminaliteto.
- Uporaba socialnopsihološkega in demografskega merjenja strahu pred kriminaliteto (Meško in Umek, 1999).
- Nadaljnje študije o strahu pred kriminaliteto (Meško, 2012; Meško in Areh, 2003; Meško, Šifrer in Vošnjak, 2013):
- Raziskovanje virov ogrožanja (Flander in Hribernik, 2017; Sotlar in Tominc, 2012; Tominc in Sotlar, 2017) – prebivalci kot najbolj ogrožajoče vire navajajo nered in kršenje javnega reda in miru.

Vloga občutkov varnosti v lokalnih skupnostih

- Zaskrbljenost zaradi kriminalitete vpliva na kakovost življenja prebivalcev – prilagajanje vedenja (Umek, 2004).
- Dejavniki, ki so pomembni pri zaznavanju varnosti v lokalnih skupnostih (Meško, 2004a):
  - socialna preventiva,
  - samozaščitni ukrepi,
  - formalno družbeno nadzorstvo in
  - zasebno družbeno nadzorstvo.
- Vloga policije pri zmanjševanju strahu pred kriminaliteto (Meško, 2000; Meško, Fallshore in Jevšek, 2007) – pozornost posvetiti skupinam, ki se počutijo najbolj ogrožene (ženske, starejši) ter policijsko delo v skupnosti.

Vloga socialne kohezije v lokalnih skupnostih

- Socialna kohezija zagotavlja družbeno blaginjo prebivalcem in kakovost življenja (Evropski forum za urbano varnost, 2016; Rus, 1990).
- Štirje osnovni elementi (Beck, van der Maesen in Walker, 1997):
  - socialna in ekonomska varnost,
  - socialna vključenost,
  - skupnostna povezanost in
  - krepitev možnosti in sposobnosti posameznikov.
- Razvoj merskega instrumenta za merjenje socialne kohezije v skupnostih (Meško in sodelavci, 2012): prebivalci v slovenski občinah so izražali visoko stopnjo skupnostne povezanosti. Podobne rezultate so dale nadaljnje študije (Flander in Hribernik, 2017; Lobnikar, Prisljan in Modic, 2017).

Policijsko delo v skupnosti kot temeljna dejavnost zagotavljanja lokalne varnosti

---

- Implementacija policijskega dela v skupnosti v Sloveniji – leta 1991 projekt Javna varnost, kasneje Projekt policija.
- Ovire na poti vzpostavljanja policijskega dela v skupnosti (Ivančič in Žibrat, 2016; Meško, 2001; Meško in Klemenčič, 2007).
- Študije, ki so merile pripravljenost prebivalcev sodelovati s policijo (Virtič, 2006; Gorenak in Prijatelj, 2005; Lobnikar s sodelavci, 2005) – prebivalci izkazovali visoko stopnjo pripravljenost sodelovanja.
- Raziskave o ocenah in stališčih slovenske javnosti o delu policije (Ministrstvo za notranje zadeve, 2006; 2010; 2014; 2016).
- Študije o legitimnosti policije (Meško, Reisig in Tankebe, 2012; Reisig, Tankebe in Meško, 2014).
- Razkorak med zaznavo policistov in dejansko pripravljenostjo prebivalcev sodelovati s policijo (Nalla, Meško in Modic, 2016).

Policijsko delo v skupnosti kot temeljna dejavnost zagotavljanja lokalne varnosti

---

- Temeljni raziskovalni projekt FVV UM *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni (2010–2012)*.
- Ocenjevanje implementacije policijskega dela v skupnosti (Lobnikar, Hozjan, Šuklje in Banutai, 2013; Lobnikar in Modic, 2015; Lobnikar in Prisljan, 2017).
- Preučevanje vloge občin pri zagotavljanju lokalne varnosti:
  - pravni vidiki – pooblastila in naloge občin (Tičar, 2015),
  - raziskava o varnostnih sosvetih v Sloveniji (Ministrstvo za notranje zadeve, 2010),
  - stališča županov in policije o sodelovanju v varnostnih sosvetih (Meško in sodelavci, 2012; Modic, 2015).
  - preučevanje vloge občinskega redarstva (Dvojmoč, 2007; 2017; Modic, Lobnikar in Dvojmoč, 2014).

Raziskava o varnosti v lokalnih skupnostih

- V okviru programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih je bila izvedena raziskava v 24 slovenskih občinah.
- Metodologija – anketiranje občanov.
- Uporabljen enak vprašalnik kot v predhodni raziskavi iz leta 2011.
- Merjenje zaznav in dejavnikov varnosti v lokalnih skupnostih (viri ogrožanja, občutki varnosti, sodelovanje s policijo, ocena dela policije).
- Faktorska analiza – visoka veljavnost in zanesljivost vprašalnika.
- Regresijske analize.

Raziskava o varnosti v lokalnih skupnostih - ugotovitve

- Napovedovanje občutka varnosti pri občanih:
  - socialna kohezija v soseski,
  - ulična kriminaliteta,
  - socialni problemi,
  - ekološki problemi,
  - zloraba alkohola in drog,
  - javni red in mir,
  - naloge občin, redarstva in inšpekcij,
  - pozitivno mnenje o policiji,
  - spol,
  - vrsta občine.

Raziskava o varnosti v lokalnih skupnostih - ugotovitve

- Napovedovanje zaznav policijskega dela v skupnosti:
  - občutek varnosti pri občanih,
  - uspešnost policije,
  - pozitivno mnenje o policiji.

Zaključek

- Prvi raziskovalni projekti o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji so se osredotočali na izvajanje policijskega dela v skupnosti in merjenju pripravljenosti prebivalcev na sodelovanje s policijo.
- Pomembna vloga občutkov varnosti pri prebivalcih (dejavnik kakovosti življenja).
- Razvit in testiran merski instrument za merjenje socialne kohezije v lokalni skupnosti.
- S področja policijskega dela v skupnosti je bilo v slovenskem prostoru opravljeno večje število raziskav, ki so se usmerile na naslednja področja: 1) merjenje pripravljenosti prebivalcev za sodelovanje s policijo, 2) merjenje zadovoljstva s policijo, 3) merjenje uspešnosti dela policije na različnih področjih in 4) merjenje uspešnosti implementacije policijskega dela v skupnosti.
- Preučevanje vloge občin pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih (varnostni sosveti, občinska redarstva).

Hvala za pozornost!